

Palvelujen suhdanteet

Kohti laskusuhdannetta

II/2023

Sisällysluettelo

- 2 Tiivistelmä
- 3 Talousnäkömät
- 5 Toimialat

Yhteystiedot

Pääekonomisti Martti Pykäri
044 363 9353
martti.pykari@palta.fi

palta

Tiivistelmä

Talous on pysynyt hitaassa kasvussa palveluiden vedolla

Palvelualojen suhdanne heikkenee, mikä painaa koko talouden taantumaan

Työllisyyden romahtaminen vältetään palveluiden pitäessä kiinni työvoimasta

Yksityisten palveluiden tuotanto kasvoi vuoden toisella neljänneksellä sekä vuodentakaiseen että edelliseen neljännekseen verrattuna. Palvelut ovat pitäneet Suomen talouden hitaassa kasvussa. Jalostuksen ja palveluiden aktiiviteetti on kehittynyt eri suuntiin jo yli vuoden ajan.

Nyt palveluiden suhdannehuippu jää kuitenkin taakse. Tuotanto supistuu loppuvuotta kohden, mikä painaa koko talouden taantumaan.

Kiristynyt rahapolitiikka näkyy Suomen taloudessa selvästi. Inflaatiovauhti on hidastunut ja kohonneet rahoituskustannukset vähentävät investointeja. Palvelualoista investointikysynnän merkitys on suurin informaatio- ja viestintä-alalla. Vaikutukset toimialan kokonaistuotantoon jäävät kuitenkin maltillisiksi verrattuna rakennusinvestointien vähenemisen välillisiin vaikutuksiin.

Arkkitehti- ja suunnittelutoimistojen kytkös rakentamiseen on ilmeinen. Myös kuljetus- ja työnvälityspalvelut myyvät merkittävän osan tuotannostaan rakennuslalle.

Koronnostosyklin huipun saavuttaminen selkiyttää näkymiä mutta rahapolitiikan kiristävä vaikutus tuntuu vielä pitkään. Mikäli valuutta-alueen inflaatio ei taitu odotetusti, on mahdollista, että Suomen tilanteesta tulee vielä tukala.

Euroalueen talous on kuitenkin pehmenemässä. Laskusuhdanteeseen edetään tilanteessa, jossa työttömyysaste on historiallisen alhainen ja työmarkkinat kireät. Vahva työllisyyskehitys on ollut pandemian jälkeisen kasvun erityispiirre sekä Suomessa että muualla Euroopassa.

Työllisyys reagoi heikentyneeseen suhdanteeseen aina viiveellä. Työmarkkinoiden nykyinen asento voi kuitenkin osaltaan myös tukea työllisyystilanteen säilymistä verrattain vahvana. Osaavaa työvoimaa on vaikeasti saatavilla ja yritykset pyrkivät pitämään kiinni työntekijöistä entistäkin hanakammin.

Kuvaavaa on, että palvelualoilla on nostanut päätään täysin uusi ilmiö, jossa yritykset kärsivät samanaikaisesti sekä työvoimapulasta että riittämättömästä kysynnästä.

Mikäli tämänhetkinen konsensus matalasuhdanteen lyhytaikaisuudesta toteutuu, työvoimavaltaiset palvelualat kannattelevat työllisyyttä sen yli.

Lomautuksia ja irtisanomisia tullaan näkemään mutta suurempi työllisyyden notkahdus ja sitä seuraava, itseään ruokkiva laskuspiraali vältetään.

Paltan ennusteen mukaan tässä katsauksessa tarkasteltavien yksityisten palvelualojen yhteenlaskettu työllisyys heikkenee loppuvuodesta ja jää vuositasolla tarkasteltuna käytännössä nollakasvuun.

Työllisyys vähenee etenkin liikenteessä ja logistiikassa mutta jonkin verran myös viihtessä ja vapaa-ajan palveluissa. Informaatio- ja viestintä-alalla sekä hallinto- ja tukipalveluissa työllisyys kasvaa.

Liikevaihdon volyymin mitattu tuotanto supistuu tulevina talvikuukausina. Alkuvuoden kasvun ansiosta kuluvan vuoden tuotanto ylittää kuitenkin vuositasolla reilun prosentin kasvuun. Ensi vuonna tuotanto kasvaa yleisen suhdanteen piristyessä noin 2,5 prosenttia. Myös työvoiman kysyntä elpyy vuoden edetessä. Toimialojen työllisyys kasvaa ensi vuonna 1,5 prosentilla, mikä vasta vajaata 12 tuhatta työllistä.

Talousnäkymät

Jalostuksen aktiviteetti on vähentynyt jo selvästi – palvelutalous vasta aloittanut laskusuhdanteen

Euroalueen talouskehitys määrittelee rahapolitiikan – Suomessa kiristykset näkyvät jo selvästi

Työvoimapulan oloissa lyhytakaisen matalasuhdanteen työllisyysvaikutukset jäävät maltillisiksi

Bruttokansantuote kasvoi 0,6 prosenttia vuoden toisella neljänneksellä, vaikka rakentamisen ja teollisuuden tuotanto väheni. Talouden aktiviteetti on nojannut palveluihin.

Palvelujen liikevaihdon volyyymi oli vuoden ensimmäisellä puoliskolla vielä 2,9 prosentin vuosikasvussa. Kuukausitason tarkastelu paljastaa kuitenkin myynnin määrän taittuneen laskuun toukokuussa.

Yksityisten palveluiden arvonlisä kasvoi huhti-kesäkuussa 2 prosenttia vuoden ensimmäisestä neljänneksestä. Vain viihteessä, virkistyksessä ja muissa henkilökohtaisissa palveluissa tuotanto supistui, kun kotitalouksien palveluiden kulutus väheni 1 prosentilla. Kulutuksen väheneminen näkyy kuitenkin ensisijaisesti kestokulutustavaroiden kysynnässä.

Palveluiden kulutus pääsee kasvuun ensi vuonna, kun kotitalouksien ostovoima jälleen vahvistuu. Kertakorvauksista valtaosa on maksettu, mikä on piristänyt

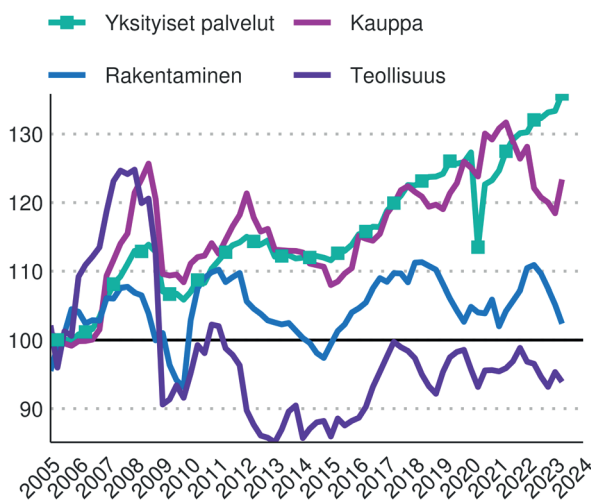
tuloja väliaikaisesti. Kuluttajien arvio omasta taloustilanteesta on elpynyt pohjalukemista, merkkejä sääntämisen voimakkaasta kasvusta ei ole ja inflaatio hidastuu.

Korkeat korot painavat investointeja. Arkkitehti- ja suunnittelutoimistojen kytkös rakentamiseen on ilmeinen. Myös vuokraus- ja leasingtoiminta, sekä kuljetus- ja työnvälityspalvelut tuottavat merkittävän osan tuotannostaan rakennusallalle.

Laskusuhdanne onkin kasvattanut palvelualojen välisiä eroja. Toimialoittaisten luottamusindikaattoreiden perusteella odotukset ovat heikoimmat liikenteessä ja logistiikassa sekä hallinto- ja tukipalveluissa. Myös yritys- ja asiantuntijapalveluissa sekä informaatio ja viestintä-alalla tuotanto-odotukset ovat keskimääräistä heikommat joskin edelleen kasvusuuntaiset.

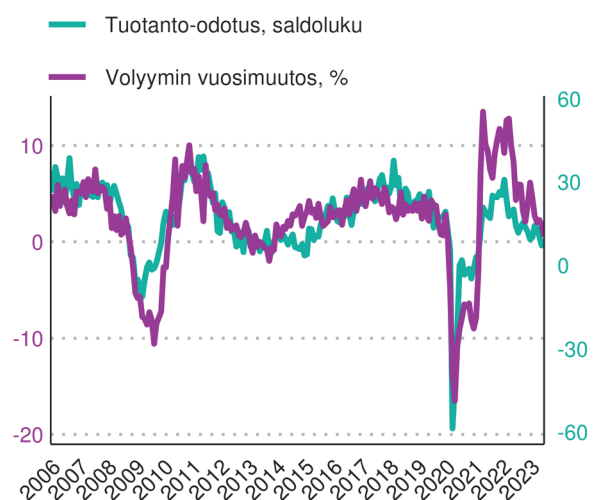
Koko palvelualan luottamusta kuvaava saldoluku oli elokuussa 0 pistettä ja pysynyt vuoden ajan lähes en-

Arvonlisäyksen kehitys päätoimialoilla (ind 2005 = 100)

Lähde: Tilastokeskus

Yksityisten palvelujen liikevaihdon volyyymi ja tuotanto-odotukset

Lähde: Tilastokeskus ja Euroopan komissio

nallaan. Syyskuussa luottamus putosi -4 pisteeseen pitkän aikavälin keskiarvon ollessa +12 pistettä. Tuotanto-odotukset ovat laskeneet mutta pysyneet vielä kasvusuuntaisina ja suhdannekuvaan nähden kohtalaisina. Syyskuun saldoluku +6 jää kuitenkin selvästi alle keskimääräisen tason (+17). Myös kuluttajapalveluissa tuotanto-odotukset ovat laskeneet mutta pysyneet positiivisina ja lähellä keskimääräistä tasoa.

Mahdollinen korkosyklin huipun saavuttaminen selkiyttää näkymiä mutta rahapolitiikan kiristävä vaikutus tuntuu vielä pitkään. Mikäli valuutta-alueen inflaatio ei taitu odotetusti, Suomen tilanteesta voi tulla vielä tukala. Keskeisten ennustelaitosten ja pankkien viimeisimmät arviot Suomen kuluvan vuoden talouskasvulle ovat keskimäärin -0,2 prosenttia. Ensi vuodelle odotetaan noin puolen prosentin kasvua.

Kestävätkö työmarkkinat?

Euroalueen talous on pehmenemässä. Teollisuustuotanto on vähentynyt jo vuoden. Palveluiden ostopäällikköindeksi painui laskusuuntaiseksi elokuussa. Samalla Komission julkaisema euroalueen sentimentti-indikaattori putosi alimmilleen sitten vuoden 2020.

Vaatimattomasta kasvusta huolimatta euroalueen työmarkkinat ovat pysyneet vahvoina. Vastaavankaltainen ilmiö on havaittavissa myös Suomessa. Tilanne on paitsi mielenkiintoinen myös merkityksellinen työllisyyden tulevan kehityksen kannalta.

Työvoimatutkimuksen mukaan työllisten määrä on

kasvanut 5 prosentilla kesästä 2019. Kokoaikatyötä tekevien määrä on kasvanut 3 prosenttia mutta osa-aikatyötä tekevien 11 prosenttia. Erityisesti nuorten ja iäkkäämpien työllisyys on kasvanut.

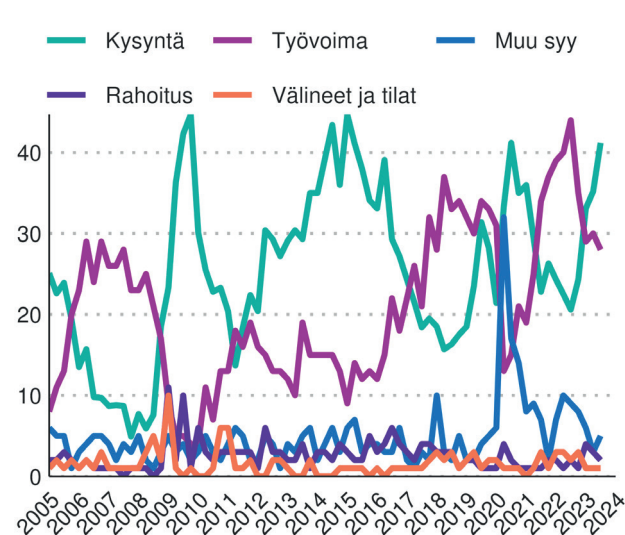
Yritysten henkilöstöodotukset ovat kääntyneet selvään laskuun. Avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt jo pandemiaa edeltäneelle tasolle. Koko talouden työvoimatarpeita heijastelevan yksityisen työnvälityspalvelualan volyymit ovat laskussa ja myyntiodotukset pudonneet jyrkästi.

Osaavan työvoiman saatavuus on kuitenkin suhdanteeseen nähden verrattain yleinen ongelma ja vaikeasti täytettävien työpaikkojen osuus on pysytellyt korkealla. Ilmiö, jossa yritys kärsii samanaikaisesti sekä työvoimapulasta että riittämättömästä kysynnästä, on uusi ja kasvussa. Kun työvoimaa on vaikeasti saatavilla, yritykset pyrkivät pitämään kiinni työntekijöistä entistä hanakammin.

Jos laskusuhdanne jää lyhytaikaiseksi, työvoimavaltaiset palvelualat kannattelevat työllisyyttä sen yli, ja suurempi työllisyyden romahdus vältetään. Paltan ennusteen mukaan tässä katsauksessa tarkasteltavien palvelualojen työllisyys heikkenee loppuvuodesta ja jää vuositasolla käytännössä viimevuotiselle tasolle.

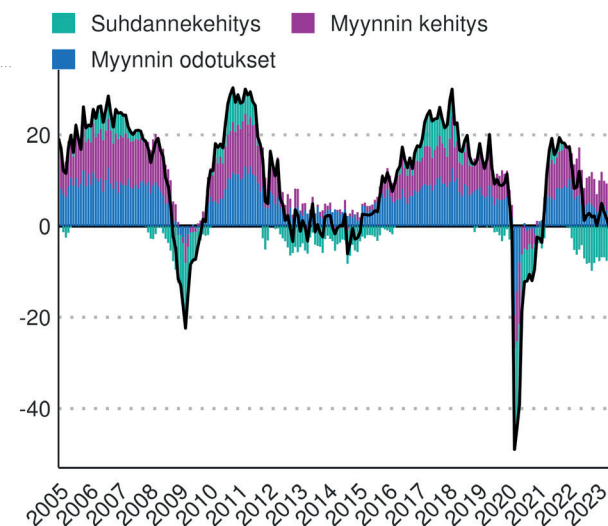
Liikevaihdon volyyymilla mitattu tuotanto supistuu vuoden loppua kohti ja kasvaa alkuvuoden ansiosta yhteensä noin 1,5 prosenttia. Ensi vuonna tuotanto kasvaa vajaat 2,5 prosenttia ja työllisyys 1,5 prosenttia, mikä vastaa noin 12 tuhatta työllistä.

Palvelualojen kasvun esteet (%)

Lähde: Eurostat

Palvelualojen luottamusindikaattorin tekijät

Lähde: Euroopan komissio

Liikenne ja logistiikka

- Maaliikenne
- Vesiliikenne
- Ilmaliikenne
- Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta
- Posti- ja kuriiripalvelut

Logistiikkapalveluiden kysyntää painaa vähentävä tavara- ja kestokulutustavaroiden myynti. Matkailun ja matkustajaliikenteen näkömään ei ole odotettavissa suurempaa muutosta.

Koronan jälkeinen matkailun toipuminen on takana ja Suomen logistinen saavutettavuus on heikentynyt, mikä on jättänyt matkustajaliikenteeseen ja matkailun tasopudotuksen.

Toimialan luottamusindikaattorin saldoluku on ollut heinä-syyskuussa keskimäärin -16 pistettä, pitkän aikavälin keskiarvon ollessa -2 pistettä. Vastaavasti myyntiodotusten saldoluku on ollut -22 pistettä.

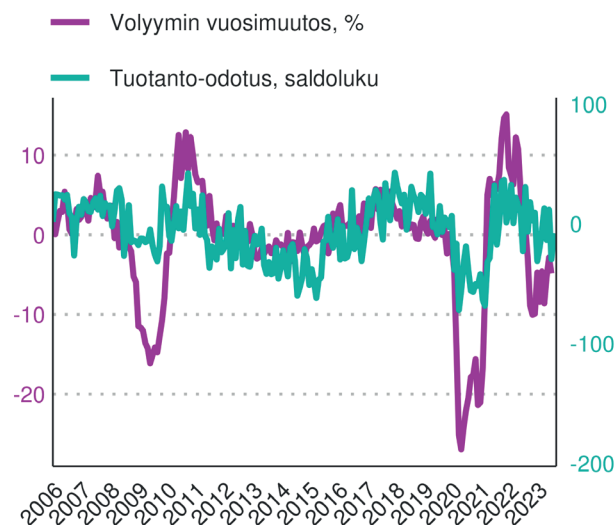
Suomen lentoasemien kolmen edellisen kuukauden matkustajamäärä oli elokuussa 5,5 prosentin vuosikasvussa mutta 33 prosenttia alle vuoden 2019 tason.

Satamien matkustajamäärät olivat kuluneena kesänä edellisvuoden tasolla, mikä vastasi noin 70 prosenttia vuoden 2019 tasosta.

Tullin tilastoima tavaraviennin ja -tuonnin arvo on laskenut viime kuukaudet. Suomen tavaraviennin vientikysyntä on kääntynyt laskuun kauppakumppanimaiden teollisuustuotannon näkymien heikennyttyä.

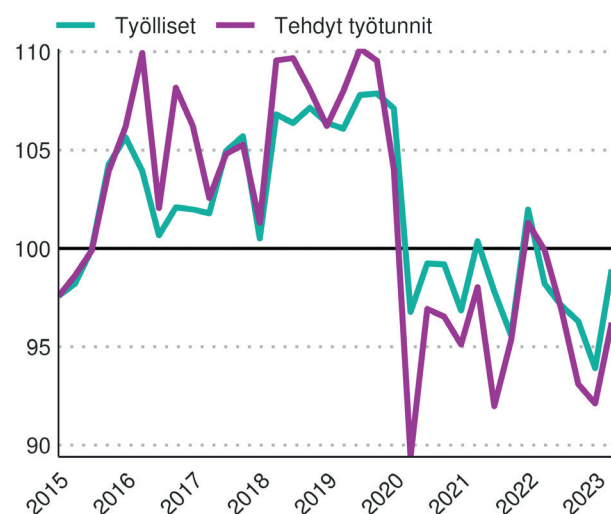
Ulkomaan merikuljetusten määrä on jäänyt vuoden kaikkina kuukausina viime vuotta pienemmiksi. Elokuuhun mennessä kappale- ja tavaroiden vienti ja tuonti on jäänyt kumulatiivisesti 14 prosenttia viimevuotisesta. Kansantalouden tilinpidon mukainen tavaraviennin kiinteähintainen määrä kasvoi vielä vuoden toisella neljänneksellä, mutta tuonti väheni alkuvuodesta 12 prosenttia.

Liikevaihdon volyyymi ja tuotanto-odotukset

Lähde: Tilastokeskus ja Euroopan komissio

Työlliset ja työtunnit (Ind. 2015 = 100)

Lähde: Tilastokeskus

Kansainvälisen logistiikan oikeneminen, polttoaineen halpeneminen sekä vähentynyt kysyntä ovat keventäneet alan tuottajahintoihin kohdistuvaa painetta.

Koko liikenteen ja logistiikan tuottajahinnat olivat kesäkuussa 2 prosenttia vuodentakaisista matalampia. Varastoinnissa ja liikennettä palvelevissa toiminnoissa tuottajahinnat olivat 5 prosentin laskussa.

Koko toimialan liikevaihto oli vuoden ensimmäisellä neljänneksellä vielä 10 prosentin kasvussa, mutta huhti-kesäkuun liikevaihto jäi käytännössä viime vuoden tasolle ja trendi on laskeva. Liikevaihdon volyymilla mitattu tuotanto jäi vuoden ensimmäisellä puoliskolla vajaat 4 prosenttia viimevuotista pienemmäksi.

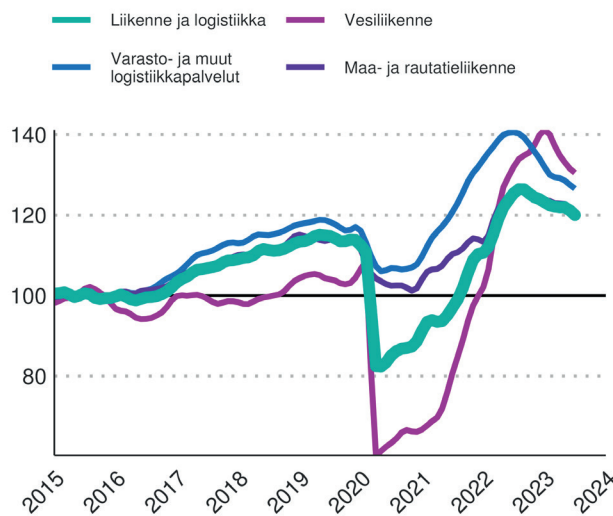
Varastoinnin ja liikennettä palvelevan toiminnan volyyymi väheni vuoden alkupuoliskolla 7 prosenttia. Maa- ja raideliikenteessä volyyymi pieneni 3,6 prosenttia. Vesiliikenteen volyyymi kuitenkin kasvoi lähes 6 prosenttia.

Tavaralogistiikan osalta aktiviteetti seuraa pitkälti yleistä suhdannekehitystä. Kysyntään on odotettavissa piristymistä vasta ensi vuoden puolella.

Teollisuuden ja kaupan tavaralogistiikan merkitys on alalle suuri. Liikenteen ja logistiikan kokonaistuotannosta noin 25 prosenttia päättyy teollisuuteen ja 10 prosenttia kaupan alalle. Rakentamisen osuus on noin 2 prosenttia.

Työvoimatutkimuksen mukaan koko toimialan työllisyys oli vuoden toisella neljänneksellä vajaan prosentin vuosikasvussa. Työtunteja kertyi lähes 4 prosenttia vähemmän. Palkkasumma on kasvanut 5 prosentin tahtia.

Liikevaihdon kehitys liikenne- ja logistiikka-alalla (ind. 2015 = 100)

Lähde: Tilastokeskus

Paltan ennusteessa alan liikevaihdon volyymilla mitattu tuotanto supistuu edelleen talveen tultaessa. Vaikka sopeutuminen heikentyneen saavutettavuuden aiheuttamaan volyymien tasopudotukseen alkaa olla ohi, suhdanneluontoinen tavaralogistiikan kysynnän lasku synkentää alan näkymää.

Alan työllisyys vähenee tänä vuonna 2 prosentilla, mikä vastaa vajaata 3 tuhatta työllistä. Tuotanto supistuu vastaavasti 5 prosenttia viime vuoden tasosta.

Ensi vuonna logistiikkapalveluden kysyntä kääntyy pikkuhiljaa kasvuun yleisen suhdanteen mukana. Matkailu ja matkustajaliikenne sopeutuvat muuttuneeseen toimintaympäristöön mutta vuositasolla kasvudotukset ovat maltilliset. Ennusteen mukaan toimialan tuotanto ja työllisyys kasvavat ensi vuonna noin yhden prosentin.

Toimialan keskeiset tunnusluvut

	Vuosi muutos, %					Ennuste		Keskimäärin	
	2020	2021	2022	2023Q1	2023Q2	2023e	2024e	2017-2020	2021-2024e
Tuotanto	-17,6	2,5	0,9	-5,9	-5,6	-5,0	1,0	-3,0	-0,2
Liikevaihto	-20,1	9,0	22,6	10,3	-0,2			-1,8	15,8
Työlliset	-6,1	-2,9	0,7	-7,9	0,7	-2,0	0,5	-0,7	-0,9
Palkkasumma	-9,5	0,4	10,6	5,0	4,6			-0,7	5,5

Lähde: Tilastokeskus ja Palta

Informaatio ja viestintä

- Kustannustoiminta
- Mediatuotanto
- Radio- ja tv-palvelut
- Televiestintä
- Ohjelmistot
- Tietopalvelut

Informaatio- ja viestintäpalveluiden liikevaihto oli vuoden toisella neljänneksellä 6 prosentin ja volyyymi 4 prosentin vuosikasvussa. Ensimmäiseen neljännekseen verrattuna liikevaihto ja volyyymi kasvoivat vain noin prosentin. Kasvu on hidastunut selvästi.

Vuoden ensimmäisellä puoliskolla kasvu oli voimakkainta mediatuotannossa, johon kuuluu muun muassa elokuvien ja muiden sisältöjen tuotanto ja esittäminen. Alan tuotantovolyyymi on kasvanut kumulatiivisesti 13 prosenttia ja liikevaihto 16 prosenttia. Osa kasvusta selittyy edelleen korona-ajasta toipumisella, sillä monet tuotannot odottivat yhteiskunnan täysimittaista aukeamista.

Televiestintäalalla liikevaihto on kasvanut volyyymia hitaammin, mikä kertoo hintojen laskusta. Vuoden toisella neljänneksellä alan volyyymi kasvoi 9 prosenttia vuodentakaisesta liikevaihdon kasvaessa vain 5 pro-

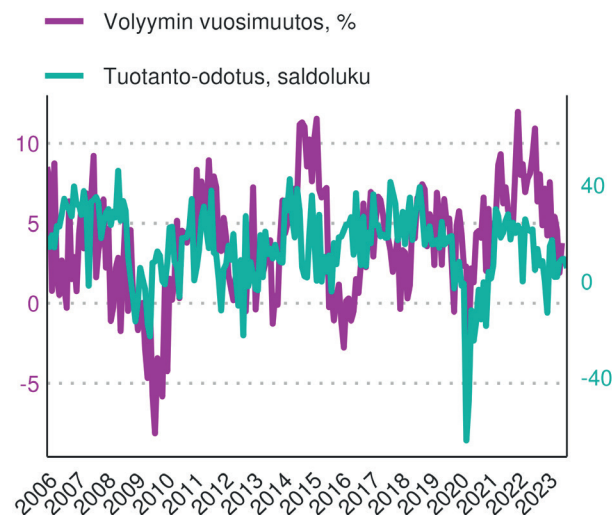
senttia. Toimialan suurimpia yrityksiä ovat teleoperaattorit, joiden digitaalinen palveluntarjonta on laajentunut viime vuosina selvästi.

Radio- ja tv-toiminnan pitkään jatkunut trendinomainen lasku näyttää kääntyneen. Alan liikevaihto kasvoi huhti-kesäkuussa lähes 10 prosenttia ja volyyymi 6 prosenttia vuodentakaisesta tasosta.

Toimialan luottamusindikaattorin kausitasoitettu saldoluku oli syyskuussa -10 pistettä historiallisen keskiarvon ollessa +15. Tuotanto-odotuksia kuvaava saldoluku (+7) jäi selvästi alle keskimääräistä tasoa (+25).

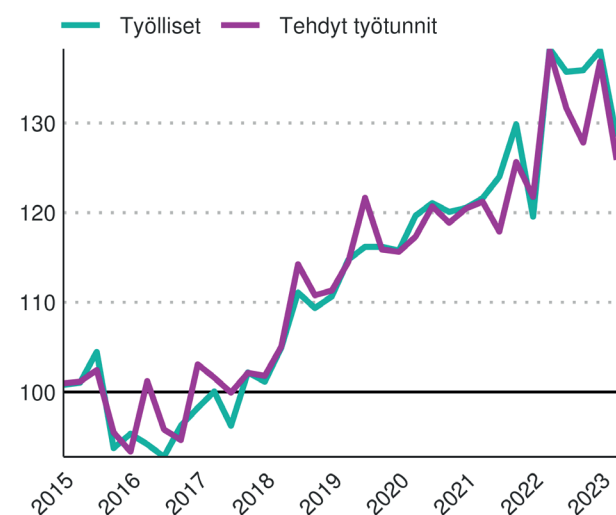
Luottamusindikaattoreiden perusteella suhdannetilanne oli syyskuussa positiivisin televiestinnässä sekä ohjelmistoissa ja konsultoinnissa. Vastaavasti kustannusalan luottamus ja tuotanto-odotukset ovat selvässä laskussa. Alan liikevaihdon volyyymien kasvutrendi

Liikevaihdon volyyymi ja tuotanto-odotukset informaatio- ja viestintäalalla

Lähde: Tilastokeskus ja Euroopan komissio

Työlliset ja työtunnit informaatio- ja viestintäalalla (ind. 2015= 100)

Lähde: Tilastokeskus

päättyi vuosi sitten ja alkuvuoden volyyymi on jäänyt lähelle nollakasvua.

Viimeisimmän panos-tuotos-laskelman mukaan informaatio- ja viestintäpalveluiden tuotoksesta yli 40 prosenttia menee vientiin.

Huhti-kesäkuussa ICT-palveluiden viennin arvo jäi 17 prosenttia vuodentakaista pienemmäksi. Vienti on viimeisen vuoden aikana kasvanut tuontia hitaammin.

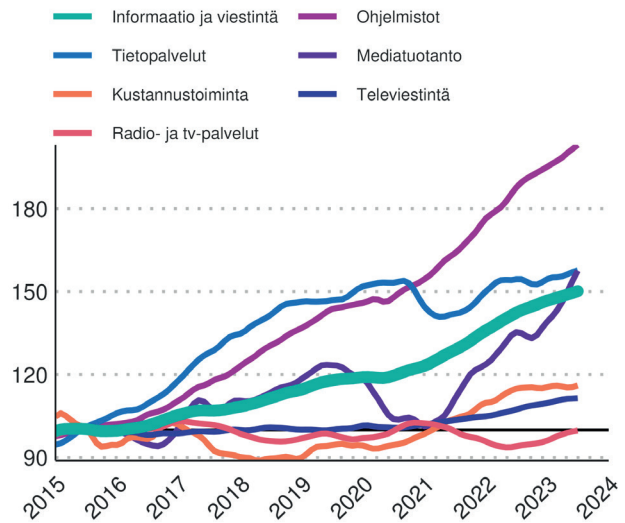
Ulkomaanliiketoiminta on toimialalla painottunut selvästi kustannukseen ja ohjelmistopalveluihin, joiden luottamusta kuvaavat saldoluvut ovat pyörineet keskimääräistä matalampina, joskin edelleen kasvusuunnaisina.

Investointien osuus toimialan loppukysynnästä on palvelualoista korkein juuri informaatiossa ja viestinnässä. Vaikka kohonneet rahoituskustannukset ja epävarmuus korkotasosta näkyvätkin toimialan kasvun hidastumisena, aineettomien investointien odotetaan vähenevän vain maltillisesti. Kotitalouksien kulutuksen vähenemisen vaikutus digitaalisten palveluiden kysyntään jää todennäköisesti vähäiseksi.

Toimialan työllisyys on kasvanut viime vuosina voimakkaasti. Kuluvana vuotena työllisten määrä on kuitenkin vähentynyt radio- ja TV-alalla sekä televiestinnässä. Ohjelmistoalan työllisyys on ollut nollakasvussa. Kustannusalalla ja mediatuotannossa työllisyys on kasvanut. Koko toimialan palkkasumma oli vuoden toisella neljänneksellä yli 9 prosenttia vuodentakaista korkeampi.

Vaikka osaavan työvoiman saatavuus on alalla edel-

Liikevaihdon kehitys informaatio- ja viestintäalalla (ind. 2015 = 100)

Lähde: Tilastokeskus

leen merkittävä kasvun este, toimialan henkilöstöodotukset ovat vähentyneet ja työllisyyden kasvun odotetaan hidatuvan selvästi.

Paltan ennusteessa informaatio- ja viestintäpalveluiden aktiviteetti hidastuu vuoden jälkipuoliskolla. Vuosikasvu jää noin 4 prosenttiin ja siten selvästi viime vuosia hitaammaksi. Kasvu on vahvinta mediatuotannossa ja televiestinnässä, heikointa kustannustoiminnassa. Ohjelmistopalveluiden kasvutahti jää viime vuosia hitaammaksi, mikä näkyy myös ICT-palveluiden viennin heikkoutena.

Koko toimialan työllisten määrä kasvaa tänä vuonna 2 prosenttia. Ensi vuonna työllisyys kasvaa niin ikään 2 prosenttia ja tuotanto 4,5 prosenttia.

Toimialan keskeiset tunnusluvut

	Vuosi muutos, %					Ennuste		Keskimäärin	
	2020	2021	2022	2023Q1	2023Q2	2023e	2024e	2017-2020	2021-2024e
Tuotanto	3,4	6,4	8,1	5,1	3,9	4,1	4,5	4,0	5,8
Liikevaihto	2,4	7,0	10,2	7,7	5,8			4,3	8,6
Työlliset	4,3	3,3	6,3	17,4	-7,1	2,0	1,5	6,2	3,3
Palkkasumma	4,0	8,0	9,5	7,0	9,3			5,7	8,8

Lähde: Tilastokeskus ja Palta

Yritys- ja asiantuntijapalvelut

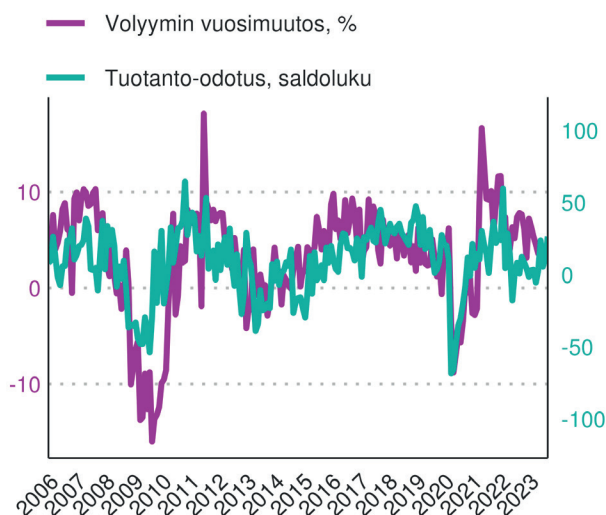
- Liikkeenjohdon palvelut
- Tekniset palvelut
- T&K-palvelut
- Mainonta ja markkinointi
- Muut liike-elämän palvelut

Yritys- ja asiantuntijapalveluiden liikevaihto kasvoi huhti-kesäkuussa 6 prosenttia ja hinnoista puhdistettu volyymi 4 prosenttia vuodentakaisesta. Toimialan volyymin kasvuvauhti on kuitenkin hidastunut selvästi.

Tuotanto on kasvanut eniten laki- ja laskentatoimen palveluissa. Kyseisten alojen toiminta perustuu pääosin jatkuvaan toimitukseen, eikä niiden kysyntä ole erityisen suhdanneherkkää.

Sen sijaan mainonnan ja markkinatutkimuksen volyymi kääntyi vuoden toisella neljänneksellä laskuun, vaikka liikevaihto vielä kasvoikin.

Liikevaihdon volyymi ja tuotanto-odotukset yritys- ja asiantuntijapalveluissa

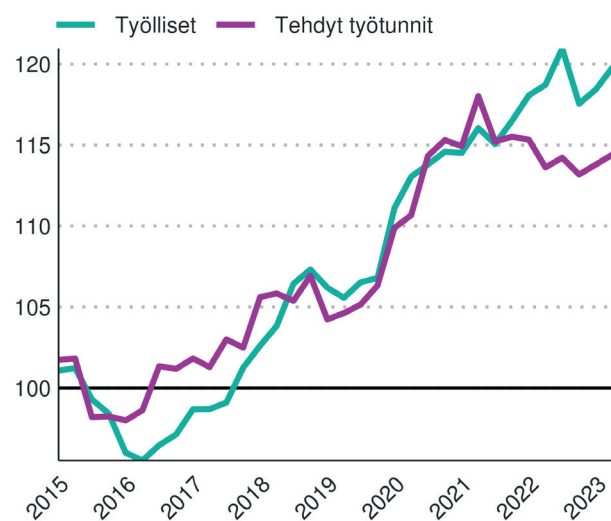
Lähde: Tilastokeskus ja Euroopan komissio

Luottamusindikaattoreiden perusteella toimialan suhdannetilanne on paranatunut vuodentakaisesta. Alan kausitasoitettu luottamusindikaattori oli syyskuussa +2 pistettä pitkän aikavälin keskiarvon ollessa +8 pistettä. Luottamus on pysynyt kutakuinkin muuttumattomana viime kuukausina.

Toimialan tuotanto-odotuksia kuvaava saldoluku oli syyskuussa +1 pistettä. Edellisten kolmen kuukauden keskiarvo oli +10 pistettä. Tuotanto-odotukset ovat siten kasvaneet vuodentakaisesta, vaikka jäivätkin alle pitkän aikavälin keskiarvon (+13). Toimialan sisällä näkymät ovat kuitenkin hyvin kaksijakoiset.

Teknisten palveluiden tuotannosta reilut 40 prosent-

Työlliset ja työtunnit yritys- ja asiantuntijapalveluissa (ind. 2015 = 100)

Lähde: Tilastokeskus

tia menee rakentamisen välituotteiksi tai suoraan investoinneiksi. Ehkä hieman yllättäen teknisten palveluiden liikevaihto ja hintamuutoksista puhdistettu volyymi ovat kuitenkin kääntyneet vuoden alun jälkeen kasvuun.

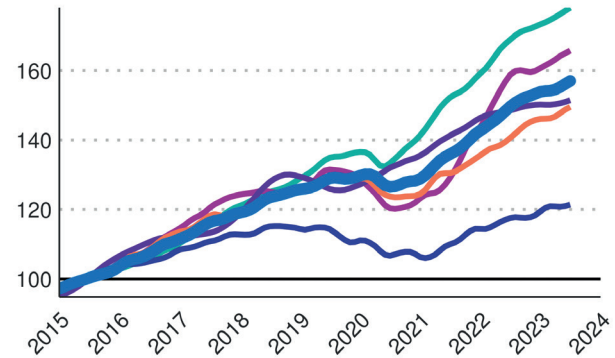
Alan volyymi kasvoi vuoden toisella neljänneksellä 3,6 prosenttia vuodentakaisesta ja vajaan prosentin edellisestä neljänneksestä. Palkkasumma oli heinäkuussa kumulatiivisesti 3,2 prosentin vuosikasvussa. Teknisten palveluiden luottamusindikaattori oli alimmillaan vuosi sitten ja on viime kuukausina pysytellyt keskimääräisellä tasolla.

Arkkitehtipalvelut kattavat noin 10 prosenttia teknisten palveluiden toimialasta. Muiden teknisten palveluiden, kuten insinööritoimistojen ja teknisen testauksen ja analysoinnin, kytkös rakentamiseen ei ole yhtä läheinen ja suhdannenäkymä valoisampi.

Arkkitehtiala kulkee rakentamisen suhdanteen edellä. Suhdantetilanne on heikoin uudistalorakentamisessa, jonka näkymät ovat Rakennusteollisuuden ennusteen mukaan apeat vielä pitkälle ensi vuoteen. Korkoihin liittyvä epävarmuus heijastuu myös muuhun rakentamiseen, vaikka niiltä osin markkinatilanne onkin asuinrakentamista parempi.

Työttömien ja lomautettujen talonrakennuksen arkkitehtien määrä on TEM:n tilastoissa lähtenyt selvään nousuun, vaikka alan pitkään jatkunut työvoimapula pehmentääkin matalasuhdanteen työllisyysvaikutuksia.

Liikevaihdon kehitys yritys- ja asiantuntijapalveluissa (ind. 2015 = 100)

Lähde: Tilastokeskus

Koko toimialan työllisyys on on kasvanut viime vuosina reippaasti. Kuluvaan vuoden aikana työllisyyden ja työtuntien kasvu on kuitenkin hidastunut.

Paltan ennusteessa yritys- ja asiantuntijapalveluiden liikevaihdon volyymilla mitattu tuotanto kasvaa tänä vuonna 2,5 prosenttia. Ensi vuonna tuotanto kasvaa noin 3 prosenttia aktiviteetin piristytessä vuoden edetessä.

Koko toimialan työllisten määrä vähenee tänä vuonna vajaan prosentin, mikä vastaa noin kahta tuhatta työllistä. Ensi vuonna työllisten määrän odotetaan jälleen kasvavan.

Toimialan keskeiset tunnusluvut

	Vuosi muutos, %					Ennuste		Keskimäärin	
	2020	2021	2022	2023Q1	2023Q2	2023e	2024e	2017-2020	2021-2024e
Tuotanto	-1,3	7,3	6,1	6,3	4,0	2,5	2,8	2,9	4,7
Liikevaihto	-1,4	8,5	9,6	7,3	5,5			3,9	9,1
Työlliset	7,6	1,6	3,2	-0,5	1,0	-0,5	2,0	4,2	1,6
Palkkasumma	2,1	7,8	7,6	5,8	5,4			5,2	7,7

Lähde: Tilastokeskus ja Palta

Hallinto- ja tukipalvelut

- Työnvälityspalvelut
- Vuokrauspalvelut
- Turvallisuuspalvelut
- Kiinteistöpalvelut
- Matkatoimistot ja matkanjärjestäjät

Hallinto- ja tukipalveluiden liikevaihdon volyymin mitattu tuotanto kasvoi vuoden toisella neljänneksellä 2 prosenttia vuodentakaisesta. Liikevaihto kasvoi 7 prosenttia. Kasvu on hidastunut kevään 2022 jälkeen työnvälityspalveluiden volyymin käännyttyä loivaan laskuun.

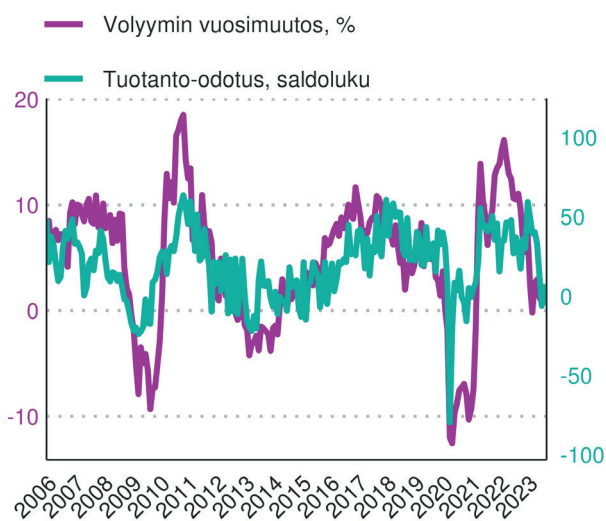
Suhdanteen heikkeneminen on vähentää työvoiman kysyntää. Huhti-kesäkuussa työnvälityspalveluiden volyymi jäi 2 prosenttia vuodentakaista pienemmäksi, vaikka liikevaihto kasvoi vielä 2 prosenttia.

Hallinto- ja tukipalveluihin lukeutuvista aloista kasvu on ollut ripeintä matkatoimistoissa, jotka ovat kasvat-

taneet liikevaihtoaan yli 30 prosentilla. Matkatoimistot ja matkanjärjestäjät ovat kärsineet sekä pandemiasta että Suomen heikentyneestä saavutettavuudesta. Alan myyntivolyymit ovat edelleen noin 20 prosenttia alle vuoden 2019 tason.

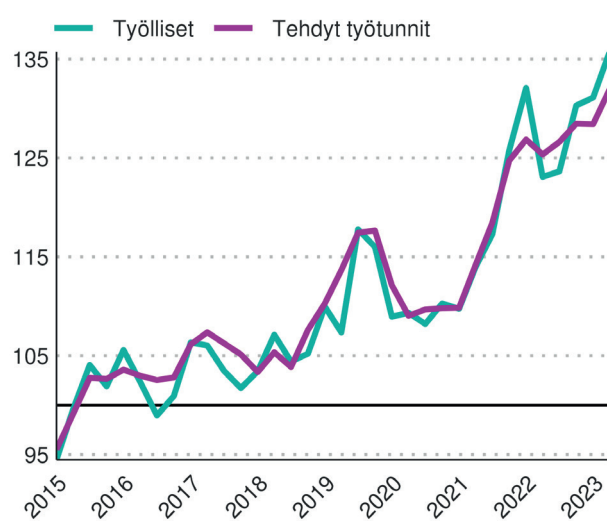
Hallinto- ja tukipalveluiden luottamusindikaattorin ja tuotanto-odotusten saldoluku oli syyskuussa -17 pistettä. Työnvälityspalveluiden luottamusindikaattorin saldoluku oli -36 ja tuotanto-odotusten saldoluku perästi -51 pistettä. On selvää, että voimakkaasti kasvaneiden työnvälityspalveluiden volyymi laskee, mutta saldoluvut antavat koko toimialan näkymistä ehkä suhteettomankin synkän kuvan.

Liikevaihdon volyyymi ja tuotanto-odotukset hallinto- ja tukipalveluissa

Lähde: Tilastokeskus ja Euroopan komissio

Työlliset ja työtunnit hallinto- ja tukipalveluissa (ind. 2015 = 100)

Lähde: Tilastokeskus

Työnvälityspalveluiden osuus koko toimialan liikevaihdosta on noin 20 prosenttia. Työllisyydestä osuus on 14 prosenttia, kun vuokratyövoima kohdennetaan välittävän yrityksen sijaan alalle, jolla työntekijä työskentelee.

Koko hallinto- ja tukipalvelualan palkkasumma oli vuoden toisella neljänneksellä 6 prosentin kasvussa. Työvoimatukimuksen mukainen työllisten määrä oli vastaavasti 9 prosentin kasvussa.

Toimialan suurimman työllistäjän, kiinteistöpalveluiden, palkkasumma oli huhti-kesäkuussa 5,5 prosenttia vuodentakaisista korkeampi. Työllisten määrä kasvoi vastaavalla ajanjaksolla 6,5 prosenttia. Kiinteistöpalveluihin sisältyvät esimerkiksi siivouspalvelut sekä kiinteistön- ja maisemanhoitopalvelut, jotka työllistävät merkittävässä määrin myös osa-aikaisia työntekijöitä. Toimialan tuotanto-odotuksia kuvaava saldoluku oli syyskuussa +11 pistettä, mikä on alle keskimääräisen tason mutta edelleen kasvusuuntainen. Myös toimialan henkilöstöodotukset ovat pysyneet kasvusuuntaisina

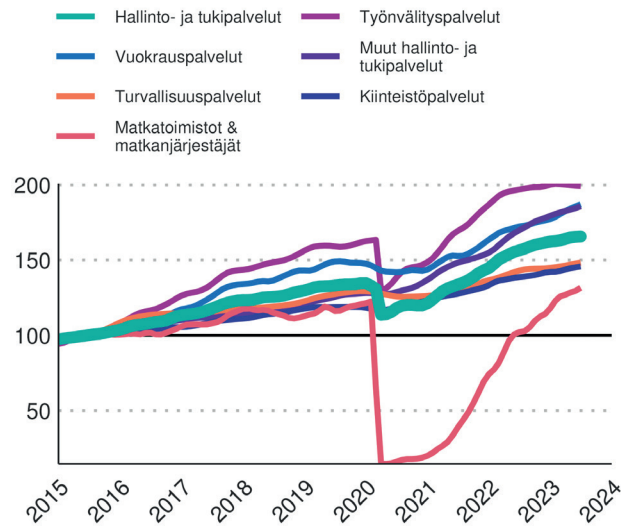
Hallinto- ja tukipalveluiden tuotanto mukailee yleistä talouskehitystä mutta tuotettujen palveluiden, kuten turvallisuus- ja kiinteistöpalveluiden, perusluonne ei ole erityisen suhdanneherkkää. Tuotannosta noin 10 prosenttia menee kulutukseen. Yli 85 prosenttia liikevaihdosta on yritysten välistä ja päättyy muiden alojen välituotteiksi. Reilut 60 prosenttia palveluista tuotetaan muiden palvelualojen yrityksille. Kaupan, teollisuuden ja rakentamisen osuudet ovat noin 10 prosenttia.

Toimialan keskeiset tunnusluvut

	Vuosimuutos, %					Ennuste		Keskimäärin	
	2020	2021	2022	2023Q1	2023Q2	2023e	2024e	2017-2020	2021-2024e
Tuotanto	-6,5	6,1	11,3	3,0	2,2	1,7	1,0	3,1	5,0
Liikevaihto	-8,3	9,2	16,7	10,9	7,3			3,2	13,0
Työlliset	-3,2	6,7	9,4	-0,7	10,3	2,5	1,8	1,8	5,1
Palkkasumma	-4,5	6,1	13,0	7,4	5,8			4,5	9,6

Lähde: Tilastokeskus ja Palta

Liikevaihdon kehitys hallinto- ja tukipalveluissa (ind. 2015 = 100)

Lähde: Tilastokeskus

Paltan ennusteessa hallinto- ja tukipalveluiden tuotanto kasvaa tänä vuonna vajaat 2 prosenttia, mikä on selvästi keskimääräistä vähemmän. Yleinen suhdanteen heikkeneminen leikkaa kasvua mutta vain maltillisesti. Työnvälityspalveluiden kysyntä piristyy jälleen ensi vuonna, kun talouden aktiviteetti kasvaa.

Toimialan työllisten määrä kasvaa ennusteen mukaan tänä vuonna 2,5 prosenttia. Ensi vuonna alan tuotanto kasvaa vajaat kolme prosenttia ja työllisten määrä noin 2 prosenttia, mikä vastaa reilua 2 500 työllistä.

Tässä katsauksessa käsitellyt toimialat vastaavat Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL2008) luokkia H=Logistiikka, J=Informaatio ja viestintä, M=Yritys- ja asiantuntijapalvelut, N=Hallinto ja tukipalvelut, L=Kiinteistöala, R=Viihde ja virkistys, sekä S=Muu palvelutoiminta. Toimialat kattavat reilun kolmasosan koko taloudesta ja kaksi viidesosaa yksityisestä sektorista.

Toimialakohtaiset ennusteet perustuvat Paltan asiantuntija-arviointiin sekä monifrekvenssiseen bayesiläiseen vektoriautoregressiiviseen (MF-BVAR) malliin.

Palvelualojen työnantajat PALTA ry

Eteläranta 10, 6.krs

PL 62

00131 Helsinki

Vaihde 020 595 5000

info@palta.fi